

Zasady prowadzenia działalności gospodarczej przyjęte podczas obrad Okrągłego Stołu z Caux

opublikowane w 1994 r.
(przekład: Bolesław Rok)

Wprowadzenie

Jesteśmy przekonani, że wspólnota światowego biznesu powinna odgrywać ważną rolę w poprawie ekonomicznych i społecznych warunków życia. Jako wyraz tych aspiracji niniejszy dokument stawia sobie za cel sformułowanie światowego standardu, według którego można by mierzyć zachowania w biznesie. Staramy się zainicjować proces, którego wynikiem będzie ustalenie wspólnych wartości, osiągnięcie porozumienia na temat wartości odróżniających, a ostatecznie, sformułowanie zasad postępowania biznesu, akceptowalnych i honorowanych przez wszystkich.

Wspomniane zasady mają oparcie w dwu podstawowych ideach: *kyosei* i godności ludzkiej. Japońska koncepcja *kyosei* oznacza życie i pracę dla wspólnego dobra, tak aby współpraca i wzajemna pomyślność mogła współistnieć ze zdrową i uczciwą konkurencją. Ludzka godność odnosi się do świętości każdej osoby pojmowanej jako cel sam w sobie, a nie jako narzędzie do osiągnięcia zamiarów innych lub też spełnienia nacisków większości.

W *Zasadach ogólnych* staramy się wyjaśnić istotę *kyosei* i godności ludzkiej, podczas gdy szczegółowe *Zasady postępowania wobec interesariuszy* dotyczą ich praktycznego zastosowania.

Zarówno język, jak i forma tego dokumentu, wiele zawdzięczają *Zasadom z Minnesoty* – deklaracji postępowania w biznesie, opracowanej przez Minnesota Center for Corporate Responsibility. Centrum to gościło nasz komitet roboczy, w którego skład weszli przedstawiciele Japonii, Europy oraz Stanów Zjednoczonych, i przewodniczyło jego obradom.

Sposób postępowania w biznesie ma wpływ na stosunki międzynarodowe oraz na pomyślność i dobrobyt nas wszystkich. Działalność gospodarcza stanowi często pierwszy kontakt pomiędzy narodami, a zmiany społeczne i ekonomiczne, które wywołuje, mają znaczący wpływ na poziom niepokoju lub zaufania odczuwanego przez ludzi na całym świecie. Członkowie Okrągłego Stołu z Caux (Caux Round Table) kładą szczególny nacisk na porządkowanie swoich spraw wewnętrznych i skupiają się na poszukiwaniu tego, *co* jest słuszne, a nie *kto* ma rację.

Dział 1. Preambuła

Mobilność siły roboczej, kapitału, produktów i technologii prowadzi do rosnącej globalizacji działalności gospodarczej pod względem zawieranych transakcji i wywoływanych skutków.

Prawa i siły rynkowe są koniecznymi, ale niewystarczającymi wyznacznikami zachowań biznesu.

Odpowiedzialność za politykę i działania kół biznesu oraz poszanowanie godności i interesów interesariuszy są wartościami fundamentalnymi.

Wspólne wartości, włączając w to dążenie do wspólnego dobrobytu, są ważne zarówno dla społeczności globalnej, jak i dla społeczności lokalnych.

Z tych to powodów, a także dlatego, że biznes może być niezwykle silnym czynnikiem pozytywnych przemian społecznych, proponujemy poniższe zasady jako podstawę dialogu i działań liderów biznesu w celu ukształtowania odpowiedzialności za prowadzenie biznesu. Podkreślamy także konieczność zachowania wartości etycznych w procesie podejmowania decyzji ekonomicznych. Bez tych wartości nie jest możliwa stabilna współpraca gospodarcza ani przetrwanie społeczności światowej.

Dział 2. Zasady ogólne

Zasada 1. Odpowiedzialność biznesu: od odpowiedzialności wobec akcjonariuszy ku koncepcji odpowiedzialności wobec interesariuszy

O społecznej wartości biznesu decyduje poziom zamożności i zatrudnienia, jakie zapewnia, jak również produkty i usługi dostarczane na rynek za rozsądną cenę odpowiadającą ich jakości. By wytworzyć takie wartości, biznes musi utrzymać swoją kondycję ekonomiczną, jednakże samo przetrwanie nie jest jego ostatecznym celem.

Biznes powinien również odgrywać rolę w poprawie warunków życia wszystkich klientów, pracowników oraz akcjonariuszy, poprzez dzielenie się z nimi dobrami przez siebie wytworzonymi. Dostawcy i konkurenci powinni oczekiwać, że biznes będzie honorował swoje zobowiązania w duchu uczciwości i rzetelności. Biznes, jako odpowiedzialny obywatel lokalnych, narodowych, regionalnych i globalnych społeczności, ma swoją rolę w kształtowaniu ich przyszłości.

Zasada 2. Ekonomiczne i społeczne oddziaływanie biznesu: ku innowacjom, sprawiedliwości i wspólnocie światowej

Firmy zakładane za granicą w celu podejmowania działalności produkcyjnej lub handlowej, również tam powinny - poprzez tworzenie nowych miejsc pracy i zwiększanie siły nabywczej obywateli - przyczyniać się do postępu społecznego. Biznes powinien także wspierać przestrzeganie praw człowieka, rozwój edukacji, wzrost zamożności i ożywienie gospodarcze krajów, w których działa.

Biznes powinien przyczyniać się do ekonomicznego i społecznego rozwoju nie tylko w krajach, w których działa, ale również do rozwoju całej społeczności światowej, poprzez efektywne i rozsądne wykorzystywanie zasobów naturalnych, stosowanie się do zasad wolnej i uczciwej konkurencji oraz położenie nacisku na wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych, innowacji w metodach produkcji, marketingu i komunikacji.

Zasada 3. Zachowanie biznesowe: wyjście poza literę prawa ku duchowi zaufania

Akceptując słusność uregulowań prawnych dotyczących tajemnicy handlowej, biznes powinien uznać, że szczerłość, otwartość, prawdomówność, dotrzymanie obietnic i przejrzystość jego działań przyczyniają się nie tylko do zwiększenia jego wiarygodności i stabilności, lecz również do łagodzenia napięć między firmami i do usprawniania zawieranych przez nie transakcji, szczególnie na poziomie międzynarodowym.

Zasada 4. Poszanowanie dla reguł prawnych

W celu uniknięcia napięć oraz by promować swobodę handlu, równe warunki konkurencji, a także uczciwe i bezstronne traktowanie wszystkich uczestników, biznes powinien respektować zarówno prawo międzynarodowe, jak i lokalne. Ponadto biznes powinien być świadomy faktu, że niektóre jego działania, choć legalne, mogą przynosić niekorzystne rezultaty.

Zasada 5. Wsparcie wielostronnej wymiany handlowej

Biznes powinien wspierać wielostronne układy handlowe zawarte przez GATT/Światową Organizację Handlu i podobne porozumienia międzynarodowe. Powinien również współuczestniczyć w promowaniu postępowej i rozsądnej liberalizacji handlu oraz, respektując cele polityki narodowej, zmniejszać wewnętrzne bariery, które przeszkadzają globalnemu handlowi.

Zasada 6. Poszanowanie środowiska

Biznes powinien chronić, a gdzie jest to możliwe, przyczyniać się do poprawy stanu środowiska, promować zrównoważony rozwój i przeciwdziałać marnotrawieniu zasobów naturalnych.

Zasada 7. Unikanie działań sprzecznych z prawem

Biznes nie powinien dopuszczać do łapówkarstwa, prania brudnych pieniędzy ani innych praktyk korupcyjnych. Powinien współpracując z innymi przyczyniać się do eliminowania takich praktyk. Nie powinien uczestniczyć w handlu bronią i innymi materiałami używanymi przez terrorystów, w handlu narkotykami i kontaktach ze zorganizowaną przestępczością.

Dział 3. Zasady postępowania wobec interesariuszy

Klienci

Jesteśmy zwolennikami traktowania wszystkich klientów z należnym szacunkiem, niezależnie od tego, czy nabywają towary i usługi bezpośrednio od nas, czy też kupują je na rynku. Dlatego też jesteśmy odpowiedzialni za:

- oferowanie naszym klientom produktów i usług o najwyższej jakości zgodnych z ich wymaganiami;
- uczciwe traktowanie naszych klientów we wszystkich aspektach zawieranych z nimi transakcji, włączając w to wysoki poziom usług i zadośćuczynienie w wypadku braku satysfakcji z ich strony;
- dołożenie wszelkich starań, aby nasze produkty i usługi przyczyniały się do zachowania lub polepszenia zdrowia i bezpieczeństwa naszych klientów, a także jakości środowiska, w którym żyją;
- zapewnienie poszanowania godności ludzkiej w oferowanych produktach, działaniach marketingowych i reklamie;
- poszanowanie integralności kulturowej naszych klientów.

Pracownicy

Jesteśmy zwolennikami poszanowania godności każdego pracownika i traktowania interesów pracowników z należytą powagą. Dlatego też jesteśmy odpowiedzialni za:

- zapewnienie miejsca pracy i wynagrodzenia, które pozwala na poprawę warunków życia pracownika;
- zapewnienie warunków pracy, które szanują zdrowie i godność pracownika;
- uczciwość w kontaktach z pracownikami i prowadzenie otwartej polityki informacyjnej, ograniczonej jedynie wymaganiami prawa oraz konkurencji;

- słuchanie oraz, gdziekolwiek jest to możliwe, działanie zgodnie z sugestiami, pomysłami, postulatami i zażaleniami pracowników;
- zaangażowanie w prowadzenie negocjacji w dobrej wierze, gdy tylko pojawiają się konflikty;
- unikanie praktyk dyskryminacyjnych i zagwarantowanie równego traktowania oraz równych szans niezależnie od płci, wieku, rasy czy religii;
- promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, na stanowiskach, na których mogą być autentycznie przydatne;
- ochronę pracowników przed możliwymi do uniknięcia obrażeniami i chorobami w miejscu pracy;
- zachętę i pomoc w zdobywaniu przez pracowników przydatnych i dających się wykorzystać także w innych zawodach umiejętności i wiedzy;
- wyczulenie na poważne problemy dotyczące bezrobocia, często związane z decyzjami podejmowanymi przez biznes, poszukiwanie współpracy z rządami, przedstawicielami pracowników oraz innymi agendami w celu rozwiązywania tych kwestii.

Właściciele/inwestorzy

Cenimy zaufanie, jakie pokładają w nas inwestorzy. Dlatego też jesteśmy odpowiedzialni za:

- profesjonalne i rzetelne zarządzanie w celu zapewnienia uczciwych i konkurencyjnych zysków z poczynionych inwestycji;
- przekazywanie właścicielom/inwestorom istotnych informacji, ograniczonych jedynie przepisami prawa i zasadami konkurencji;
- ochranianie i powiększanie aktywów właścicieli/inwestorów;
- respektowanie wymagań, sugestii, skarg i formalnych postanowień właścicieli/inwestorów.

Dostawcy

Nasze stosunki z dostawcami i podwykonawcami muszą być oparte na zasadach wzajemnego poszanowania. Dlatego też jesteśmy odpowiedzialni za:

- dążenie do uczciwości i prawdomówności we wszystkich naszych działaniach, włączając w to politykę cenową, udzielanie licencji oraz praw do sprzedaży;
- zapewnienie wolności naszych działań od przymusu i niepotrzebnych sporów prawnych;
- rozwijanie długoterminowej stabilizacji w relacjach z dostawcami w zamian za wartość, jakość, konkurencyjność i pewność ich dostaw;
- udostępnianie informacji dostawcom oraz włączanie ich w procesy planowania;
- terminową zapłatę zgodnie z warunkami umów;
- poszukiwanie, zachęcanie i preferowanie takich dostawców i podwykonawców, którzy zatrudniając pracowników przestrzegają zasad poszanowania ludzkiej godności.

Konkurenci

Uczciwa konkurencja jest jednym z podstawowych warunków wzrostu bogactwa narodów oraz czynnikiem umożliwiającym sprawiedliwy podział dóbr i usług. Dlatego też jesteśmy odpowiedzialni za:

- wspieranie wolnego rynku handlu i inwestycji;
- promowanie zachowań konkurencyjnych, które przynosiłyby korzyści społeczeństwu i środowisku oraz byłyby wyrazem wzajemnego szacunku między konkurentami;
- powstrzymanie się od udzielania i partycypowania w udzielaniu nieuczciwych korzyści majątkowych oraz przywilejów w celu zapewnienia sobie przewagi nad konkurencją;
- respektowanie praw własności materialnej i intelektualnej;
- przeciwstawianie się zdobywaniu informacji gospodarczych w sposób nieuczciwy i nieetyczny, jak np. szpiegostwo przemysłowe.

Wspólnoty lokalne

Jako obywatele globalnej wspólnoty możemy przyczynić się do wzmocnienia organizacji działających na rzecz reform i praw człowieka w tych wspólnotach, w których działamy. Dlatego też jesteśmy odpowiedzialni w tych wspólnotach za:

- respektowanie praw człowieka i instytucji demokratycznych oraz promowanie ich tam, gdzie jest to możliwe;
- uznawanie zobowiązań rządów względem społeczeństwa i wspieranie polityki oraz działań mających na celu promowanie rozwoju człowieka poprzez harmonijne stosunki pomiędzy gospodarką i innymi obszarami życia społecznego;
- współpracę z organizacjami dążącymi do podnoszenia poziomu zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa w miejscu pracy i wzrostu dobrobytu;
- promowanie i stymulowanie zrównoważonego rozwoju oraz odgrywanie wiodącej roli w działaniach na rzecz ochrony i poprawy środowiska oraz zachowania zasobów naturalnych Ziemi;
- wspieranie pokoju, bezpieczeństwa, różnorodności i integracji społecznej;
- poszanowanie integralności kultur lokalnych;
- bycie dobrym obywatelem poprzez donacje na cele charytatywne, edukację i kulturę oraz dzięki udziałowi pracowników w życiu społecznym i inicjatywach obywatelskich.